

LEGAL ALERT

VÝBĚR Z PRÁVNÍCH AKTUALIT

Březen 2026

Velké změny v oblasti odpovědnosti za vadu výrobků

Oblast odpovědnosti za vady výrobků stojí na prahu nejvýznamnější transformace za poslední čtyři desetiletí. Změny reagují na **technologický vývoj**, rozmach digitálních ekosystémů a **mění se dynamiku** globálních dodavatelských řetězců – na základě toho se evropský normotvůrce rozhodl pro zásadní revizi pravidel.

Dosavadní pilíř právní úpravy, směrnice 85/374/EHS, bude nahrazena novou směrnicí (EU) 2024/2853.

Jedná se o koncepční změnu právní úpravy, která reflektuje **moderní obchodní modely i aktuální judikaturu** Soudního dvora EU.

Pro české podnikatelské prostředí má zásadní význam, že nová úprava je založena na **principu plné harmonizace**. Český zákonodárce tak nebude mít prostor pro odchylnou úpravu a bude povinen převzít pravidla do národního právního řádu v podobě stanovené na unijní úrovni, bez možnosti zavést mírnější ani přísnější úpravu.

Lhůta pro transpozici směrnice do českého právního řádu uplyne dne **9. prosince 2026**. Vzhledem k tomu, že nová úprava významně zasáhne do práv a povinností výrobců, dovozců i distributorů, je vhodné se s těmito změnami včas detailně seznámit:

1. Výrazné zúžení okruhu subjektů:

Nová právní úprava **zúžuje okruh subjektů, které mohou uplatnit přímý nárok na náhradu újmy**. V režimu objektivní odpovědnosti je **důraz kladen především na ochranu fyzických osob**. Zatímco dosavadní tuzemská praxe i judikatura Nejvyššího soudu nerozlišovaly mezi poškozenou fyzickou a právníkou

osobou, nově bude moci právníká osoba uplatnit nárok v tomto režimu zpravidla pouze odvozeně, typicky pokud na ně právo přešlo (např. v důsledku pojistného plnění). Pro právnícké osoby to tedy znamená, že v praxi dojde k **poklesu jejich standardu ochrany** – budou nuceny využívat obecné odpovědnostní tituly.

2. Narovnění informační asymetrie:

Dalším významným prvkem nové právní úpravy je snaha o narovnění informační asymetrie **mezi poškozeným a výrobcem**, což je klíčové zejména u technologicky složitých produktů. Směrnice zavádí institut **zpřístupnění důkazních prostředků**, na jehož základě může soud uložit protistraně povinnost v opodstatněných případech **zpřístupnit relevantní dokumentaci či data**. Přípravovaná novela reflektuje následky porušení této povinnosti, části stávající právní úpravy ale nejsou se směrnicí zcela kompatibilní, proto mohou vyvstat otázky ohledně praktické vymahatelnosti. Vzhledem k tomu, že se nová pravidla uplatní až na výrobky uvedené na trh po 9. prosinci 2026, má zákonodárce stále dostatek času tyto koncepční nedostatky odstranit.

Konec éry „levných balíčků“: EU zavádí poplatek na malé zásilky

Evropská unie připravuje reformu celního kodexu, která může významně proměnit podmínky přeshraničního on-line obchodování.

Návrh mimo jiné počítá se zavedením **celounijního manipulačního poplatku** na malé zásilky pocházející ze třetích zemí.

Cílem tohoto návrhu, který představuje

jednu z nejvýznamnějších změn v této oblasti za poslední desetiletí je vyrovnat tržní prostředí a reagovat na geopolitickou realitu, v níž evropští prodejci čelí **masivnímu přílivu zboží** z platforem jako Temu, Shein či AliExpress.

Nový poplatek, jehož výši stanoví Evropská komise (dříve se spekulovalo o částce okolo **2 EUR**, tedy cca 50 Kč), by měl **pokrýt náklady na zpracování** obrovského množství balíků.

Výběr poplatku by měly členské státy zahájit nejpozději k 1. listopadu 2026. **Odpovědnost za jeho úhradu má nést subjekt, který zajišťuje splnění ostatních celních povinností spojených se zásilkou**, typicky tedy provozovatel platformy nebo dopravce, a to s cílem omezit přímé promítnutí nákladů do ceny pro koncového spotřebitele.

Návrh rovněž počítá se vznikem nového **Celního úřadu EU (EUCA)**, jehož sídlo má být určeno v průběhu roku 2026; tento orgán bude koordinovat dohled nad jednotným trhem.

Autonomie vůle vs. promlčení: Nový pohled na zápůjčky

Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 31 Cdo 3263/2024 se odchýlil od dosavadní judikatury, která byla dlouhodobě ustálená v otázce týkající se promlčení zápůjček bez určení splatnosti. Dosud platilo pravidlo **actio nata**, podle kterého promlčecí lhůta začínala běžet prakticky okamžitě po vzniku závazku, což nutilo věřitele k vymáhání dluhu bez ohledu na jejich **skutečný záměr**.

Nově však soud dovedl, že u smluv na

dobu neurčitou začíná promlčení běžet až ve chvíli, kdy je zápůjčka skutečně **vypovězena**.

Klíčovým argumentem pro tuto změnu je **ochrana autonomie vůle** a specifická **povaha zápůjčky jako dlouhodobého závazku**. Soud poukázal na problematické dopady dosavadního výkladu, který fakticky nutil zapůjčitele ukončit smlouvu nejpozději do tří let, aby o své peníze nepřišel. Nový občanský zákoník v § 2393 jasně váže splatnost na výpověď, a proto by podle soudu bylo v rozporu se smyslem zákona stimulovat strany k předčasnému ukončování smluvních vztahů jen kvůli hrozbě promlčení. Zápůjčka se tak nyní řídí obdobným režimem jako nájem či pacht, kde o trvání vztahu rozhodují strany, nikoliv automatický běh času.

V případě jakýchkoliv dotazů nebo potřeby konzultace se na nás, prosím, neváhejte obrátit prostřednictvím e-mailové adresy info@sirokyzrzavecky.cz.

Tento dokument je možné užít pouze pro osobní potřebu. Jakékoliv užití tohoto dokumentu k jinému než zmíněnému účelu včetně převzetí, šíření či dalšího zpřístupňování je bez souhlasu společnosti ŠIROKÝ ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o. („SZ“) zakázáno. Užitím tohoto dokumentu nevzniká mezi uživatelem a SZ žádný právní vztah, a zejména uživatel nevzniká žádné právo vůči SZ, vyplývající z užití tohoto dokumentu. Nabízení tohoto dokumentu k využití široké veřejností nepředstavuje poskytnutí právní porady ve smyslu zákona o advokacii. SZ není odpovědná za využití tohoto dokumentu bez její přímé asistence a revize konečného obsahu. Informace zde uvedené nejsou vyčerpávající, a proto nemohou být považovány za poskytnutí specifické právní rady.